

ISTORIJAT ODSJEKA ZA HEMIJU

Značajna etapa u razvoju prosvjete, nauke i kulture u Bosni i Hercegovini vezana je za osnivanje Univerziteta u Sarajevu 02. 12. 1949. Godine, u čiji sastav su ušli već postojeći Viša pedagoška škola (1946), Medicinski fakultet (1947), Pravni fakultet (1947), Poljoprivredno-prehrambeni fakultet (1948) i Tehnički fakultet, sa građevinskim i arhitektonskim odsjekom (1949). Naredne godine, uredbom Vlade Bosne i Hercegovine od 14. 02.1950. godine, osniva se Filozofski fakultet sa dva odsjeka: humanističkim i prirodno-matematičkim. Tadašnji Savjet matičara sačinjavali su, Anto Babić, redovni profesor, predsjednik, Mladen Deželić, redovni profesor, Husnija Kurt, redovni profesor, Aleksandar Sabovljević, redovni profesor i Stjepan Urban, vanredni profesor. Savjet je na svom sastanku od 15. 03. 1950. godine izabrao trinaest nastavnika, od toga dva redovna profesora, šest vanrednih itd. Prvi dekan Filozofskog fakulteta bio je Ante Babić. Na sjednici 11.10.1950. godine izvršen je izbor šefova novonastalih katedara i to Katedra istorije jugoslavenskih književnosti i srpskohrvatskog jezika, Katedra za strane jezike, Katedra za istoriju, Katedra za geografiju, Katedra za matematiku i fiziku, Katedra za hemiju i fiziku i Katedra za orijentalnu filologiju. Za šefa Katedre za hemiju izabran je prof.dr. Mladen Deželić i tom prilikom imenovan i za redovnog profesora na predmetu Organska hemija. Time studij hemije počinje svoj razvoj. Za predmet Opća i anorganska hemija izabran je vanredni profesor Dojčin Jakšić, za fiziku vanredni profesor Branislav Galeb, a za matematiku doc. dr. Mahmut Bajraktarević. Svečanost otvaranja Filozofskog fakulteta održana je 1. novembra 1950. u Sarajevu.

Godine 1954. doc. dr. Franjo Krleža izabran je za predmet Analitička hemija, te asistenti Momir Savić i Jelena Kićanović na istom predmetu. Na predmetu Fizikalna hemija 1954. godine bio je redovni profesor dr. Tibor Škerlak, a za asistenta je izabran Tibor Ribar. Profesor Mineralogije bio je Srećko Baučer.

Odsjek za hemiju na samom početku susreo se sa velikim poteškoćama. Prvo, nije bilo adekvatnog prostora, opreme, kadra za normalno funkcionisanje teoretske i praktične nastave. Prostorije u dvorištu Gazi-Husrev-begove Medrese adaptirane su za početni privremeni rad, koje su ostale u funkciji narednih 13 godina. Tada je bio uređen jedan laboratorij za kvalitativnu analizu sa 33 radna mjesta, jedna manja predavaonica, soba za nastavnike, mali prostor za destilaciju vode i dobivanje hidrogen sulfida (H_2S), te priručni magacin.

Predavanja iz organske hemije, a kasnije i biohemije, održavala su se na Hemijskom institutu Medicinskog fakulteta, a iz fizike na Institutu za fiziku Medicinskog fakulteta. Predavanja iz matematike slušala su se sa studentima Arhitektonskog fakulteta, a tehnologija na Ekonomskom fakultetu.

Na plenarnom zasjedanju Skupštine Bosne i Hercegovine 1950. godine, jednoglasno je prihvaćen prijedlog prof. dr. Mladena Deželića o pristupanju izgradnji Instituta za hemiju i fiziku, uz obrazloženje kako bi time i u budućnosti bilo moguće normalno razvijanje nastave i naučnog rada iz hemije na Univerzitetu u Sarajevu. Statuti instituta za hemiju i fiziku, kao i program investicione izgradnje predati su Rektoratu 14.10.1950.godine.

Trebalo je proći punih 11 godina uporne i ne lake borbe dok nije započeta realizacija zacrtane ideje. Narodni odbor Skupštine Novo Sarajevo, 16. 01.1959. godine dodijelio je lokaciju za izgradnju Instituta za hemiju i fiziku u Sarajevu, u tadašnjoj Ulici Vojvode Putnika 43, a po projektu profesora Juraja Neidhardta. **Sa školskom godinom 1960/1961 počeo je sa radom Prirodno-matematički fakultet i u njegovom sastavu Odsjek za hemiju.**

Prva dekanesa Prirodno-matematičkog fakulteta bila je prof.dr. Smilja Mučibabić, a prodekan prof.dr. Tibor Škerlak.

Studij hemije je bio namijenjen za obrazovanje hemičara, što je u ondašnjim uvjetima bilo jedino moguće. Nakon poboljšanja eksperimentalne baze i sa razvojem sopstvenih kadrova, došlo se do diferencijacije obrazovanja hemičara. Analogno, kao i u drugom svjetskim centrima, nastala su dva profila kadrova: studij hemije – opći smjer, koji je namijenjen za obrazovanje kadrova koji mogu raditi u svim istraživačkim centrima i laboratorijima, i studij hemije – nastavnički smjer, koji je namijenjen za obrazovanje kadrova u prosvjeti.

Kasnije su se zvanja koja su se sticala završetkom ovih smjerova preimenovala u Diplomirani inženjer hemije (Opći smjer) i Profesor hemije (nastavnički smjer).

U okviru studija hemije – opći smjer, bilo je moguće tokom III i IV godine, prema izboru studenata, dobiti i šire informacije o užim stručnim oblastima putem izbornih kurseva koji su se održavali kontinuirano i to iz: analitičke, anorganske, fizikalne, organske hemije i biohemije. U okviru odsjeka za hemiju postojala je i organizirana nastava na nivou postdiplomskog studija. Naučni rad se na Odsjeku za hemiju realizirao kroz Institut za hemiju koji je angažirao cjelokupni hemijski kadar sa Univerziteta u Sarajevu.

Odsjek za hemiju je u okvirima Prirodno-matematičkog fakulteta neprekidno obavljao svoju nastavno-naučnu misiju i tokom minulih ratnih godina 1992-1995, kada je na Fakultetu radilo 50 doktora i 13 magistara nauka. Ovaj broj naučnog kadra iz oblasti prirodnih i matematičkih nauka na PMF-u uspio je održati kontinuitet, ne samo svoga vlastitog rada, već biti i oslonac rada većine visokoškolskih institucija na Univerzitetu u Sarajevu.

Danas je PMF respektabilna visokoškolska ustanova, ne samo na Univerzitetu u Sarajevu, već i u cijeloj BiH.

Prirodno-matematički fakultet je od akademske 2005/2006 godine ušao u realizaciju Bolonjskog procesa i postojeći nastavni plan i program sadržajno je izmijenjen u odnosu na predbolonjski nastavni plan i program.

Odsjek za hemiju je usvojio koncept studiranja 4 + 1 + 3. Od akademske 2009/2010 godine Odsjek za hemiju započeo realizaciju nastave II ciklusa studija (master), koju uspješno nastavlja.

Danas se Odsjek za hemiju sastoji od slijedećih Katedri i Kabineta:

Katedra za analitičku hemiju, Katedra za fizikalnu hemiju, Katedra za opću i anorgansku hemiju, Katedra za organsku hemiju i biohemiju, Kabinet za hemijsku tehnologiju, Kabinet za metodiku nastave hemije, Kabinet za radiohemiju.

Za sve što je bio i što jeste danas Odsjek za hemiju najzaslužniji su pored značajnog broja ljudi svih nivoa obrazovanja, pomoćni laboranti, laboranti tehničari, inženjeri, profesori, saradnici, asistenti, viši asistenti, važno je istaknuti sljedeća imena sa njihovim zvanjem kada su odlazili sa Odsjeka.

Prof. dr. Mladen Deželić, akademik, Prof. dr. Franjo Krleža, Prof. dr. Tibor Škerlak, Prof. dr. Dojčin Jakšić, Prof. dr. Tibor Ribar, Prof. dr. Mladen Trkovnik, akademik, Prof. dr. Zvonko Knežević, Prof. dr. Stjepan Ivić, Prof. dr. Salko Ramić, Prof. dr. Nada Mandić, Prof. dr. Branko Škundrić, Prof. dr. Jelena Penavin-Škundrić, Doc. dr. Momo Šljukić, Doc. dr. Branka Ninkov, Prof. dr. Ana Nikolin, Prof. dr. Momir Savić, Prof. dr. Jelena Savić, Prof. dr. Mira Glavaš, Prof. dr. Krunoslava Dursun, Prof. dr. Albi Papo, Doc. dr. Dušan Šutić, Doc. dr. Bulka Kamhi Danon, Dragutin Murko, profesor, Prof. dr. Zdravko Pujić, akademik, Prof. dr. Vera Đurkin, Prof. dr. Mubera Kekić, Doc. dr. Marija Janković, Doc. dr. Vjeročka Šišlov, Prof. dr. Velida Vatrenejak-Velagić, Prof. dr. Vladimir Miličević, Prof. dr. Esmā Ruždić, Prof. dr. Borivoj Galić, Prof. dr. Azra Jaganjac, Prof. dr. Merzuk Cacan, Prof. dr. Emira Zovko, Prof. dr. Emin Sofić.

Osnovna djelatnost Odsjeka za hemiju od osnivanja do danas je obrazovanje hemičara svih profila. Tako je na Odsjeku za hemiju od 1960. godine diplomiralo 2083 studenta na VII stepenu opšteg i nastavničkog smjera i 55 studenata na VI stepenu. Diplomomagistra hemijskih nauka steklo je ukupno 132 kandidata, a još 48 kandidata su upisana na postdiplomski studij i njihov studij je u završnoj fazi. Diplomom doktora hemijskih nauka steklo je 70 kandidata.

I ciklus studija po bolonjskim principima završava prva generacija studenata već 2009. godine, a do danas je prvi ciklus uspješno okončalo 92 studenta i steklo titulu Bakalaurat inženjerske hemije i Bakalaurat hemije.

Godine 2011. promovisano je 12 diplomanata koji su studij okončali po predbolonjskim principima studiranja i 39 bakalaurata koji su okončala prvi ciklus studija po bolonjskim principima.

Promovisano je takođe 18 magistara nauka iz hemije i 31 magistar, svršeni student II ciklusa po bolonjskim principima. Ove godine 2 kandidata su odbranila doktorsku disertaciju.

Trenutno je upisano 323 studenta na I ciklusu i 49 studenata na II ciklusu studija, idemo dalje.....